

Els abismes del cor

J.A. Masoliver Ródenas, Cultura/s, La Vanguardia

Diferents personatges representen la veu autobiogràfica d'aquesta autora argentina, que s'aventura a escriure la seva primera novel·la en català en honor a la ciutat que l'ha rebut com a llibretera i professora d'escriptura.

La política argentina pot tenir tant de farsa com de tragèdia, però és sabut que la tragèdia deixa poc espai per a la farsa. El 2001 va ser l'any del *corralito*, imposat pel govern radical de Fernando de la Rúa, i maquinat pel ministre d'Economia, Domingo Cavallo. En dos anys, marcats per les manifestacions de carrer i la repressió, el país va conèixer conc presidents.

Nascuda el 1969 a Morteros, Argentina, Silvana Vogt decideix canviar d'aires per buscar noves oportunitats i s'instal·la a Barcelona, on fa de llibretera i professora de creació literària. La mecànica de l'aigua, escrita en català, és la seva primera novel·la. I parla, amb to fortament autobiogràfic, d'aquestes experiències viscudes per ella. Tot i això, la intensitat narrativa és la pròpia de la ficció o, almenys, del que és purament narratiu. Una cosa s'aguditzava amb l'estructura, en què cada secció del llibre, significativament anomenades escull —d'aquí el títol del llibre—, se centra en els diferents personatges que van teixint el relat. La peculiar alternança entre paràgrafs relativament llargs amb altres que es limiten a una sola frase, breu i impactant, expressa molt més vivament la densitat emocional, un dels aspectes més poderosos del llibre.

En principi la novel·la està narrada en tercera persona: «La veig. Puc veure-la», com un leitmotiv que es va repetint fins a la sorpresa final, que afegeix una nova dimensió més punxant. La protagonista, Vera, viu experiències molt semblants a les que ha viscut Silvana Vogt. La seva visió de l'Argentina està allunyada de qualsevol tòpic, i agraim que eviti els «che, vos», «macanudo» o «pibe». El fet d'haver escrit en català li ha permès evitar tots aquests comodins. Tot just al principi del llibre entrem en l'aberració del *corralito*, veritable hecatombe. El país a la deriva, optant per l'autodestrucció com a forma de vida i canviant de president com si fos un *reality show*, ens diu la narradora. Vera optarà, doncs, per viatjar a Barcelona. D'on ha tret els diners del viatge, quan tot està congelat, és un misteri per al que l'envolten, però no per al lector. Deixa el país amb una brúixola que li va regalar el Fierita «perquè no et perdís mai», el gos, Kantiano (Kant és el filòsof més admirat i coherentment defensat per Vera), i un llibre de Federico Esperanto que li va regalar l'autor. Entre les moltes coses que només s'insinuen a la novel·la (valor afegit) hi ha el possible homenatge de Vogt a la primera novel·la de Rodrigo Fresán, Esperanto, entorn d'un turmentat músic.

A partir d'aquí carregarà amb un passat que no l'abandonarà: el Fierita, mort per sobredosi; Darío, que malgrat les promeses d'amor no gosa deixar la seva dona, una circumstància que ha afectat tant Vera Com Laura; la necessitat d'aconseguir un salconduit per anar a Espanya, el tatuatge 365, que són les pàgines de la novel·la de Federico Esperanto; o el pescador que va vendre l'empresa just abans del *corralito*. I haurà d'enfrontar-se amb un present ple de sobresalts, començant per la necessitat de legalitzar la seva residència, la dificultat per trobar una feina i els diferents amors que representaran una lesió darrera l'altra i que culmina amb la seva relació especial amb Eliseu Mussol, potser la figura més dramàtica del llibre, que estima altres dones però que en totes veu la difunta Lila. El final del llibre confirma el triomf de l'autobiografia, en un relat absorbent, dramàticament pessimista.